

Årsrapport 2025 för Enheten för medicinens historia, Medicinska Fakulteten, Lunds universitet

Enheten för medicinens historia har under året 2025 fortsatt sin verksamhet som en fristående enhet inom Institutionen för kliniska vetenskaper (IKVL) i Lund (prefekt Mattias Collin), tillhörande sektion 5. Enheten har under året letts av Jonatan Wistrand (verksamhetsansvarig). Avdelningschef har varit Mikael Bodelsson (januari-maj) och Håkan Arheden (juni-december).

Enheten för medicinens historia har under 2025 bedrivit fortsatt verksamhet inom fälten **undervisning, kunskapsproduktion** och **seminarieverksamhet för allmänheten**. Samverkan har ägt rum med omgivande delar av Lunds universitet, inte minst genom **Nordic Medical History Congress (NMHC2025)** som 23–25 april arrangerades med *Birgit Rausing Centrum för Medicinsk Humaniora*, *Sydsvenska medicinhistoriska sällskapet*, *Avdelningen för idé- och lärdomshistoria* och *Kulturen i Lund*. Under året har vi också fördjupat kontakterna med det medicinhistoriska museet i Göteborg, Medicinskt Museion i Köpenhamn och Legeforskningsinstitutet i Oslo.

Tolv medarbetare har varit knutna till Enheten under 2025: *Caroline Ahlström Arcini*, *Håkan Arheden*, *Mikael Bodelsson*, *Tomas Bro*, *Herman Holm*, *Anders Jeppsson*, *Måns Lindén*, *Alexandra Nicolaidis*, *Peter M Nilsson*, *Karin Pola*, *Anna Tunlid* samt *Jonatan Wistrand*. En extern disputerad forskare med anknytning till enheten är *Nils Hansson*, professor vid Heinrich-Heine Universität, Dusseldorf, Tyskland.

Följande aktiviteter har genomforats under verksamhetsåret 2025:

- Peter M Nilsson, Anna Tunlid och Jonatan Wistrand har ingått i det vetenskapliga rådet för Bengt Lindskogs Stiftelse för utdelning av pris och stipendier i medicinens historia för förtjänstfulla uppsatser.
- Två utatrickade seminarier har genomforats:
  - 13 mars på LUX för ett 50-tal besökare: **Vem är varden till för? Om sjukvården som marknadsplats**. Gäst: Anna Gustafsson, journalist på Dagens Nyheter och författare till *Du sköna nya vard*. Forfattarsamtalet leddes av Tomas Bro.
  - 18 september på Forum Medicum för ett 90-tal besökare: **Psykogena epidemier genom tiderna**. Gäst: Kjell Asplund, tidigare generaldirektör för Socialstyrelsen och författare till *Tankevirus*. Forfattarsamtalet leddes av Jonatan Wistrand.
- Tomas Bro har HT 2025 varit handledare för en T10-uppsats på läkarutbildningen skriven av Oliwer Thomas. Temat var svensk militeroftalmologi som vetenskapligt fält 1875-1975 (*Eye Care in the Shadow of War - Ophthalmology in Swedish Military Healthcare Between 1876-1975*).

- Tomas Bro har HT 2025 varit handledare för en T5-uppsats på läkarutbildningen skriven av Alva Pansell och Selma Chérouvrier Hansson. Temat var svenska läkares attityd till sjukvårdsreformen vid dess införande omkring 1970.
- Peter M Nilsson har HT 2025 varit rådgivare för en T5-uppsats på läkarutbildningen (med Jonatan Wistrand som formell handledare) skriven av Klas Bergh och Frank Heberg Kindbom: *"Mellan läkareetik och statens krav: Etiska dilemman för svenska läkare under Baltutlämningen 1945–1946"*
- Jonatan Wistrand har HT 2025 varit handledare för en T5-uppsats på läkarutbildningen skriven av Ester Nilsund och Olga Maria Filson på temat neurosedynkatasstrofens bevakning i dagspress och medicinsk fackpress.
- Den 23–25 april arrangerades **Nordic Medical History Congress (NMHC 2025)** i Lund. Ett sextiotal vetenskapliga presentationer hölls i tre parallella sessioner på temat **Health and Medicine under pressure – Conflicts, Controversies and Collaborations**. Key-note speakers var Solveig Jülich (professor i idé- och lärdomshistoria vid Uppsala universitet, Nils Hansson (professor i medicinens etik och historia vid Heinrich Heine universitetet Düsseldorf) och Ken Arnold (professor i folkhälsovetenskap och chef vid Medicinsk Museion Köpenhamn). Konferensen lockade ett hundratal deltagare från elva olika länder. Organisationskommittén bestod av Anders Jeppsson, Peter M Nilsson och Jonatan Wistrand från Enheten för medicinens historia, Anna Tunlid från Avdelningen för idé- och lärdomshistoria, Stefan Leander och Britta Stenstam från Sydsvenska Medicinhistoriska Sällskapet, Mattias Nordahn Larsson och Mats Engström från Kulturen.
- Peter M Nilsson har varit styrelsemedlem och Jonatan Wistrand suppleant i Svenska Läkaresällskapets Förening för medicinens historia.
- Ett studiebesök vid Göteborgs medicinhistoriska museum genomfördes den 3 november. Måns Lindén, Caroline Arcini, Anders Jeppsson och Jonatan Wistrand träffade då museichef Lisa Sputnes Mouwitz med kollegor.
- Jonatan Wistrand har HT 2025 ingått i ett temaprojekt vid Pufendorfinstitutet med historisk anknytning: **Next generation healthscapes** under ledning av Henrik Loodin och Jonas Borell.

Publikationer under 2025:

Böcker

Bro T, (2025) *Svenska Militärläkareföreningen 150 år 1875–2025. En minnesskrift*. Svenska Militärläkareföreningen.

Artiklar

Jeppsson A., Maimonides – läkaren som nobbade Rikard Lejonhjärta och valde sultanen Saladin *Läkartidningen*, 13-14 2025.

Jeppsson A., Hon gjorde livet värdigt för de mest utsatta kvinnorna. *Läkartidningen*, 25-31 2025.

Jeppsson A., Personligt om dagens skola och den avskaffade skolhälsovården. Recension av Elinor Torp: Flickan i korridoren. *Läkartidningen* 2 januari 2025

Jeppsson A., Om det som inte kan mätas i vården. Recension av Emma Holten: Underskott. *Läkartidningen* 23 oktober 2025

Jeppsson A., »Han trivdes med att hålla en hög alkoholkonsumtion«. Krönika. *Läkartidningen* 5 december 2025

Jeppsson A., Medicinskt brobygge: Vad har vi glömt i historien? *Uppsala Medicinhistoriska Årsskrift* 2025

Jägerholm M, Bro T. Att organisera sjukdom –Linnés 30-åriga korrespondens med Sauvages. *Läkartidningen* (accepterat manus).

Järholm K., Ohlsson A., Bernhardsson K., Gustafsson A., Johnsson P., Malmström M., **Wistrand J.**, Forslid T. Shared reading as an intervention to improve health and well-being in adults: a scoping review, *Frontiers in psychology*. 2025;16.

Lindén M., Wistrand J. The art of medical decision-making: Perspectives from 19th century philosophy on the role of intuition in contemporary medical practice, *Changing attitudes towards medical uncertainty in the training of physicians*. Dohndt P. et.al. (red.). Clio Medica, Brill, 2025. https://doi.org/10.1163/9789004724129_012

Nilsson PM, Pola K. Nyhippokratismen och Malte Ljungdahl under mellankrigstiden. *Svensk Medicinhistorisk Tidskrift* 2025 (accepterat manus).

Wistrand J. 'De ruptura cordis' – nu 'Om hjärtruftur', *Läkartidningen*, 7-8, 2025

Wistrand J. Orädd läkare dömdes till fängelse för sin kamp mot nazismen, *Läkartidningen*, 38-39, 2025

Wistrand J., et.al. Literary Exploration as a Resource for Professional Development: Junior Doctors' Experiences of Shared Reading. *Tidsskrift för omsorgsforskning*, 11(2), 56–68.

Utmärkelser

Wistrand J. Medicine doktor Axel Hirsch pris, Karolinska Institutet

Jägerholm M. Bästa mastersuppsats, Stiftelsen Grace S. och Philip Sandbloms fond

Föredrag vid kurser/kongresser/allmänheten

- 15 jan Jonatan Wistrand intervjuades för Sveriges radio P4 Malmöhus om utställningen *Några ord på vägen* i psykiatrihuset Baravägen Lund
- 14 mars Föreläsning av Måns Lindén på Svenska psykiatrikongressen i Göteborg: "Meningsfulla mått eller mera management"
- 19 mars Föreläsning av Jonatan Wistrand för guiderna på Livets museum: *Att undervisa präster i läkekonst. Medikoteologiska fakulteten vid Lunds universitet 1811-1841*. Lund
- 9 april Jonatan Wistrand deltog i boksamtal med Christer Petersson för Vexjö Medicinhistoriska sällskap om boken *Sjuk doktor* (Fri tanke förlag)
- 14 april Peter M Nilsson föreläste om *Pandemiernas historia* vid fristående kurs på LTH.
- 25 april Peter M Nilsson presenterade ett oralt abstrakt på NMHC 2025 under titeln: *Svante Grände - Idealist, guerilla fighter, teacher for analphabets, and a lay person for medical advice in poor Latin American settings*
- 25 april Karin Pola presenterade ett oralt abstrakt på NMHC 2025 under titeln: *Malte Ljungdahl and the Neo-Hippocratic movement during the interwar period*
- 13 maj Föreläsning av Jonatan Wistrand: *Läkarrollens förändring*, på kursen Medicinens idéhistoria ILHB30 som ges av avdelningen för idé- och lärdoms historia.
- 14 maj Undervisning av Jonatan Wistrand för läkarstudenter T11 på kursen *Medicin som humaniora* ledd av Katarina Bernhardsson
- 2 sept Anders Jeppsson föreläste på Lunds Filosoficirkel under rubriken *Döden har ingen kalender. Bistånd under attack*.
- 10 sept Jonatan Wistrand föreläste om boken *Sjuk doktor – tio läkare berättar* vid ett besök på Legeforskningsinstitutet i Oslo den 10 september.
- 6 & 10 okt Jonatan Wistrand föreläste med Pia Dellson och Max Liljefors på kursen *Art as care* vid Lunds universitet
- 13 okt Peter M Nilsson talade om *"Medicinshistoria kring MAS och några av dess läkare/forskare genom 130 år"* vid professorskollegium i Malmö
- 4 nov Anton Fors och Jonatan Wistrand presenterade sin kartläggning av den medikoteologiska fakulteten 1811-1841 vid ett seminarium på institutionen för praktisk teologi i Lund.
- 14 nov Tomas Bro föreläste vid Svenska Militär läkareföreningens 150-års symposium under titel "Militärmedicinsk verksamhet under 150 år" i Svenska Läkaresällskapets lokaler i Stockholm.
- 3-4 dec Jonatan Wistrand arrangerade uppdragsutbildningen *Etik, Mångfald och Jämlikhet* för ST-läkare, tillsammans med Birgit Rausing Centrum för Medicinsk Humaniora.

22 dec Undervisning av Jonatan Wistrand för läkarstudenter T11 på kursen *Medicin som humaniora* ledd av Katarina Bernhardsson

Lund 10 dec 2025

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Jonatan Wistrand'.

Jonatan Wistrand
Verksamhetsansvarig för Enheten för Medicinens historia 2025
Hemsida: <https://www.medicinhistoria.lu.se/startside>